

INTERVIEW Docent Tim Jonker van het Jac. P. Thijsse College is de beste aardrijkskundedocent van Nederland

'Kijken naar oplossingen, dat is mijn insteek'

Tim Jonker (43) van het Castricumse Jac. P. Thijsse College mag zich sinds deze maand de beste aardrijkskundedocent van Nederland noemen. Wat maakt zijn vak waardevol, en hoe slaagt hij erin om zijn eigen interesse op jongere generaties over te brengen?

Oscar Spaans
o.spaaans@mediahuis.nl

Castricum ■ Een waterig novembersonnetje priemt door de grote ramen van de personeelskamer van de school, waar de beste aardrijkskundedocent van Nederland om de paar minuten een uitgestoken hand schudt en de bijbehorende felicitaties met een glimlach in ontvangst neemt.

„Voel je je nu heel anders, Tim?“ vraagt een collega met een onderzoekende blik. „Ik meende het wel even aan je te zien toen je vanochtend binnenkwam.“

Jonker knikt plechtig. „Het kost af en toe wat moeite om met beide benen op de grond te blijven.“

Modern

Het is niet moeilijk om je voor te stellen waarom leerlingen graag in de les zitten bij Jonker, een lange en slanke man die zijn zinnen bedachtzaam formuleert en zijn groene ogen daarbij soms even tot spleetjes knijpt. Zichzelf lijkt hij met een korrel zout te nemen, maar zijn vak niet – wat overigens niet wil zeggen dat er in zijn lessen geen ruimte is voor speelse elementen. Sterker nog, zijn gebruik van moderne middelen om zijn lessen fris en levendig te houden voor de leerlingen is juist één van de redenen waarom de jury van de Knag Onderwijsprijs hem looft.

„De lesboeken gebruiken is natuurlijk prima, die zijn goed doordacht. Maar de lol zit er voor mij in om de digitale mogelijkheden te benutten. Een animatie waarbij iets beweegt, dat werkt beter dan met een stijfje iets tekenen op een bord. Het werkt activerend.“

EduGIS
Ook onder de leerlingen is zijn triomf niet onopgemerkt gebleven. Op weg naar het aardrijkskundelokaal met de verslaggever en fotograaf in zijn kielzog wordt hij links en rechts begroet door nieuwsgierige en kennelijk goed

ingelichte leerlingen. „Hey, meeneer! Zijn dat de journalisten?“, vraagt vwo'er Max.

Naast zijn baan als aardrijkskundedocent op het Jac. P. Thijsse College werkt Jonker één dag in de week bij stichting EduGIS, een gratis platform voor geografie met open data, voor iedereen beschikbaar. „Ik gebruik het in mijn lessen om leerlingen zelf met kaarten aan de slag te laten gaan. Je bent flexibel in wat je wilt laten zien. Je kunt verschillende kaarten over elkaar heen plaatsen, dat is heel anders dan een plaatje afgedrukt zien in een boek, en dat is het dan.“

Los van de esthetische aantrekkelijkheid is het systeem ook vanuit educatief oogpunt waardevol. „Het leuke is dat leerlingen de kaarten kunnen gebruiken om in te zoomen op hun eigen buurt. Dat spreekt tot de verbeelding. Sinds kort zit er een functie in het systeem waardoor leerlingen zelf kaarten kunnen maken, bijvoorbeeld om de leefbaarheid in hun eigen wijk weer te geven. We zijn nu bezig om samen met het kadaster 'chillplekken' in kaart te brengen. Hoe is het met de skatebaan?“

Klimaatverandering

Als aardrijkskundedocent ontkom je niet aan het grote thema van deze tijd: klimaatverandering. Hoe breng je dit onheilspellende onderwerp op een effectieve manier onder de aandacht van jongeren? Jonker weegt zijn woorden voordat hij ze uitsprekt. „Ik denk dat het belangrijk is om het er op een hoopvolle manier over te hebben. Hoe kunnen we ons aanpassen? Kijken naar de oplossingen, dat is mijn insteek. Het valt me op dat media dat weinig doen. Vaak is het: 'Wéér een orkaan hier, wéér een bosbrand daar.' Terwijl er ook veel ontwikkelingen gaande zijn om dit tegen te gaan.“

Als jongeren een al te grote last moeten dragen, als moderne versies van de mythologische figuur Atlas, raken ze mogelijk ontmoedigd, is het idee. „Je wil niet het hele gewicht op hun schouders

Biografie

Tim Jonker studeerde fysieke geografie aan de Universiteit van Amsterdam en volgde daarna de docentenopleiding. Hij staat al ruim zeventien jaar voor de klas, waarvan zestien jaar op het Jac. P. Thijsse College in Castricum dat hij omschrijft als 'een moderne school met leuke leerlingen en fijne collega's'. Vier dagen in de week geeft hij daar les aan de bovenbouw van het vwo. Eén dag in de week werkt hij voor de stichting EduGIS, een gratis platform voor geografische informatie. Hij woont in Alkmaar.

leggen. Maar je wil het probleem ook niet te veel relativiseren. Het is zoeken naar een balans tussen het probleem en de oplossing.“

Toekomstkaart

Als voorbeeld van een constructieve manier om klimaatverandering in het lesprogramma te verwerken vertelt hij over de samenwerking met de universiteit van Wageningen. „We hebben het verhaal bij de toekomstkaart van Nederland in 2120, om weten te zetten in een lesmodule.“

Daarmee konden scholieren nadenken over manieren om het gebied rond de rivier de IJssel toekomstbestendig in te richten. „De leerlingen zagen allemaal andere problemen en oplossingen.

Oude landkaarten zijn mooi, maar Jonker werkt graag met digitale hulpmiddelen.

Als je hier het bos wil vergroten of de rivier wil verbreden, dan moeten daar drie boerderijen weg. Kan dat zomaar? Zulke vragen zetten ze aan het denken.“

Jonker lacht. „Dan zie je dat de één er helemaal geen moeite mee heeft om het historische centrum van Deventer op te offeren, terwijl een ander al valt over een klein landweggetje.“ Het gesprek dat plaatsvindt na het afronden van een onderwerp, noemt hij 'misschien wel de belangrijkste stap van de oefening'.

Filosofisch

Misschien komt het door de we-

zenlijkheid van deze vraagstukken dat het gesprek even een filosofische wending neemt. „Een kenmerk van aardrijkskunde is dat je leert denken op verschillende schalen. Als je een actueel probleem bekijkt op een geografische tijdschaal van miljoenen jaren, tja, dan maakt het allemaal niks meer uit. Maar als je inzoomt en je kijkt naar een kwestie als vluchtelingen, dan wordt het interessant.“

Dit kenmerk raakt aan de reden dat Jonker voor dit vak heeft gekozen. „Aardrijkskunde is een divers vak, er zitten veel verschillende componenten aan: sociaal, economisch, natuur en milieu. Zelf ben

ik ook breed geïnteresseerd, daarom vind ik het een mooi vak. Het past binnen alle profielen.“

Toegankelijk

Namens stichting EduGIS helpt Jonker ook mee om wetenschappelijke kennis toegankelijk te maken voor burgers met een niet-wetenschappelijke achtergrond. „We hebben deze maand te horen gekregen dat we zijn ingeloot voor een programma van de NWO (Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, red.). Samen met de Vrije Universiteit werken we aan het omzetten van dikke rapporten over klimaatver-

andering van het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change, red.) in lesprogramma's voor het voortgezet onderwijs.“

Wat is er nodig om kennis op een moderne manier over te brengen? „Eerst goede faciliteiten, zoals wifi en digiborden. Vijf á zes jaar geleden zijn we op het Jac. P. Thijsse begonnen met digitalisering, zorgen dat elke leerling een laptop heeft.“

En op het inhoudelijke vlak? „Dat je een mix van didactiek kan aanbieden, zodat leerlingen gedurende de dag steeds op een andere manier iets leren. Bij het ene vak een goed verhaal, het volgende uur

zelfstandig werken, daarna een les met een debatvorm of het geven van een presentatie.“

Klik

Een glimlach verschijnt op zijn gezicht als hij denkt aan een derde aspect dat bij goed onderwijs komt kijken. „Wat altijd grappig is om te merken bij diploma-uitreikingen na de eindexamens: leerlingen herinneren zich altijd dingen die niks met aardrijkskunde te maken hebben. Ze hebben het altijd over de keer dat je vertelde over je eigen kinderen, dat soort dingen. Het persoonlijke zorgt voor een klik, een beetje van jezelf laten zien.“

„Een animatie waarbij iets beweegt, dat werkt beter dan met een stijfje iets tekenen op een bord“

FOTO RONALD GOEDHEER